

praktisch zou men mogen zeggen oneerlijke) indruk wordt gegeven. Tusschen die twee is zeker overeenkomst, maar niet minder zeker in de schatting van vele geneeskundigen groot verschil en, vooral wanneer het tot een referendum mocht komen, zouden velen, die de behandeling der Maatschappij-aangelegenheden niet plegen te volgen, op den klank van „verklaringen aan verzekeringsmaatschappijen” afgaand, stemmen vóór iets, waaraan zij niet de consequentie zouden hechten, die er in ligt.

Het eventueel aangenomen bindend besluit zou dan verbieden, aan verzekeringsmaatschappijen, enz. verklaringen omtrent arbeidsongeschiktheid af te geven. Vallen daaronder de ziekenbriefjes? Ongetwijfeld niet. Of zijn de tijden zoozeer veranderd, sedert ik de praktijk verliet? Krijgen de collega's op hun spreekuren tegenwoordig boden of bestuursleden van ziekenfondsen met de noodige ziekenbriefjes ten name der fondsleden? Neen immers; het ziekenbriefje geeft men af aan *zijn patiënt* of aan iemand, die het namens hem komt aanbieden. Dit is nu niet slechts een vormkwestie, en mijn tegenwerping is daarom ook niet een woordenspel of zelfs een aanwijzing tot stiekeme ontduiking van een bindend besluit. In dien vorm drukt zich uit de juistheid der door mij sedert jaren verdedigde meening, dat het afgeven van ziekenbriefjes iets is, dat geschiedt *ten behoeve der patiënten*. Ik zal daarop thans niet nader ingaan, hoezeer de verleiding daartoe groot is tegenover de nog onlangs weer door PINKHOF met groote volharding uitgesproken meening, dat hier in tegenstelling met, wat overal geldt, een verklaring, waarop geldelijke uitbetaling zal plaats hebben, geacht zou moeten worden afgegeven te zijn niet ten behoeve van hen, die ontvangen, maar van hem, die betalen moet.

Hoe dit zij, formeel geeft men het ziekenbriefje af aan zijn patiënt en indien, zooals ik verleden jaar aangaf, ziekenbriefjes worden gedrukt, die geenerlei aanwijzing omtrent een ziekenfonds, een vereeniging of wat ook van dien aard dragen, dan zal men nooit den dokter verantwoordelijk kunnen stellen voor het gebruik, dat van dit bewijs wordt gemaakt, omdat zich dit te eenenmale aan zijn contrôle zal onttrekken.

Indien men dus bij bindend besluit het afgeven van ziekenbriefjes wil verbieden zal men dit duidelijk moeten zeggen en afzonderlijk moeten besluiten als volgt:

„De leden der Nederl. Maatsch. enz. verbinden zich. . . aan hun patiënten „geen ziekenbriefjes (bewijzen van arbeidsongeschiktheid) af te geven”.
of „geen bewijzen van arbeidsongeschiktheid (ziekenbriefjes)”.

's-Gravenhage, 20 Maart 1916.

dr. D. SNOECK HENKEMANS.

GEMEENTE-GENEESHEER TE ANNA PAULOWNA.

De inlichtingen over bovengenoemde gemeente, welke ik als voorzitter van het afdeulingsziekenfonds te geven heb, betreffen uitsluitend het fondswezen aldaar, dat nog wat ingewikkeld is.

Nu is mij echter gebleken, dat de te benoemen gemeente-geneesheer behalve met het bestaande fonds „Ziekenzorg” zal hebben te kampen met een bepaling in de instructie. De gemeente-geneesheer van Anna Paulowna is nl. *verplicht* aan alle ingezetenen van de gemeente hulp te verleenen. Deze bepaling dateert van vóór de . . . overstroming. Zou het niet zaak zijn voor den nieuwen geneesheer, dat hij in den vernieuwden polder ook een nieuwe instructie zal krijgen? Overblijfsels van vóór den zondvloed behooren in zoo'n omgeving toch niet thuis!

Alkmaar, 19 Maart 1916.

R. G. C. SCHRÖDER.

MAATSCHAPPELIJK-GENEESKUNDIG WERK VOOR DEN ARTS.

De warme belangstelling, die uit de artikelen van prof. VAN RIJNBEEK en dr. FLEISCHER spreekt voor het werk van mejuffrouw TER MEULEN, zal zeker menigeen opwekken zijn gedachten over deze gewichtige zaak te laten gaan, en zullen vele

kortere en langere artikelen daaraan in dit *Tijdschrift* worden gewijd, zonder dat de zaak daardoor veel verder wordt gebracht. Zoo is het m. i. niet gewenscht verpleegsters, huisartsen of gemeente-geneesheeren met de taak te belasten, aangezien zij daarvoor eenvoudig geen tijd hebben. Bij al het werk, reeds genoemd door prof. VAN RIJNBERK en dr. FLEISCHER, komt bijv. nog het aanhouden van registers, het opmaken daaruit van statistieken enz. enz.. Dat alles kan alleen geschieden door geneesheeren, die zich geheel aan die taak kunnen wijden.

Het komt mij daarom gewenscht voor, dat prof. VAN RIJNBERK alle belangstellenden bijeenroept, bij voorkeur op een middaguur, om de zaak te bespreken, zelf de leiding dier vergadering op zich neemt en mejuffrouw TER MEULEN uitnodigt mededeeling te willen doen over hetgeen reeds bereikt is. In een paar uren zal een en ander dan grondig behandeld kunnen worden, beter dan door wekenlang geschrijf.

Arnhem, 21 Maart 1916.

J. C. BLONK, arts.

BRIEFWISSELING.

DONDERS-GEDENKTEEKEN.

Bij den eersten secretaris der afdeling Amsterdam der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst zijn nog de volgende bijdragen ingekomen voor het DONDERS-gedenkteeken: O. Engelken f 5.—. J. Gewin f 5.—. Corn. de Lange f 5.—. Totaal met de vorige opgave f 72.50.

Redactie.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Jaarverslag staatstoezicht op de volksgezondheid.

Verschenen is het jaarverslag van het staatstoezicht op de volksgezondheid over het jaar 1914. Op verzoek van den minister van binnenlandsche zaken is ditmaal, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden, ter besparing van kosten, dit verslag zooveel mogelijk bekort, zoodat daaruit verschillende mededeelingen zijn weggelaten, die anders zouden zijn opgenomen.

Van de 1069 leden van gezondheidscommissiën in ons land op 31 December 1914 waren 276 geneeskundigen (in 1913 277 geneeskundigen op 1038 leden).

De buitengewone omstandigheden, waaronder ons land in het begin van Augustus kwam te verkeeren, waren de oorzaak van veel en velerlei bemoeienis van het staatstoezicht met de verzorging van de hygiënische belangen, niet alleen van 's lands ingezetenen, maar ook van hen, die in Nederland een toevlucht zochten. Met het hoofdbestuur van Het Roode Kruis werden aanstonds maatregelen getroffen om te voorzien in de behoefte aan gelegenheid voor verpleging en aan geneeskundige hulp en verplegingspersoneel, ook voor de honderdduizenden, ons land binnenstroomende, vluchtelingen. Artsen, semi-artsen, verpleegsters, verplaatsbare ziekenbarakken en ontsmettingsovens werden beschikbaar gesteld en gezonden naar plaatsen, waar de aanwezigheid van buitengewoon groote menschenmassa's aan de verzorging bijzondere eischen stelde. Voorts werd gezorgd voor de verstrekking van de noodige sera en vaccins ter bestrijding van typhus- en pokkengevaar, waarvan de insleeping, voor zoover typhus betreft, had plaats gehad of, wat de pokken aangaat, dreigde, evenals die van trachoom. Ook werd door den Centralen Raad medewerking verleend bij het beramen en ten uitvoer leggen van maatregelen tot het verkrijgen van een hygiënische